

Jeden z podstawowych wskaźników gospodarki

Wskaźnik Optymizmu Konsumentów

- Koncepcja: trochę historii i teorii (a także geografii)
- Jak badamy konsumentów
- Sposób liczenia WOK i wskaźników składowych
- Analizy ekonomiczne z użyciem WOK
- Związek WOK ze wskaźnikami ekonomicznymi
- Konsumenci w krainie faktów

- Błąd powojennych przewidywań powtórki z wielkiego kryzysu:
  - w 1945 przewidywano 8 mln bezrobocia w 1946
  - w 1946 bezrobocie wyniosło 3 mln
  - w 1946 stopa oszczędności: 11,7% („wojenne aktywa”)
  - w 1947 spadła do 2,2%
- Powojenny optymizm „wyposzczonych” konsumentów
- Potrzebny model uwzględniający psychologiczne czynniki decyzji konsumenckich

■ Surveys of Consumers

- Survey Research Center przy Institute for Social Research Uniwersytetu Michigan w Ann Arbor
- Twórca: George Katona
- Sponsor: Federal Reserve Board

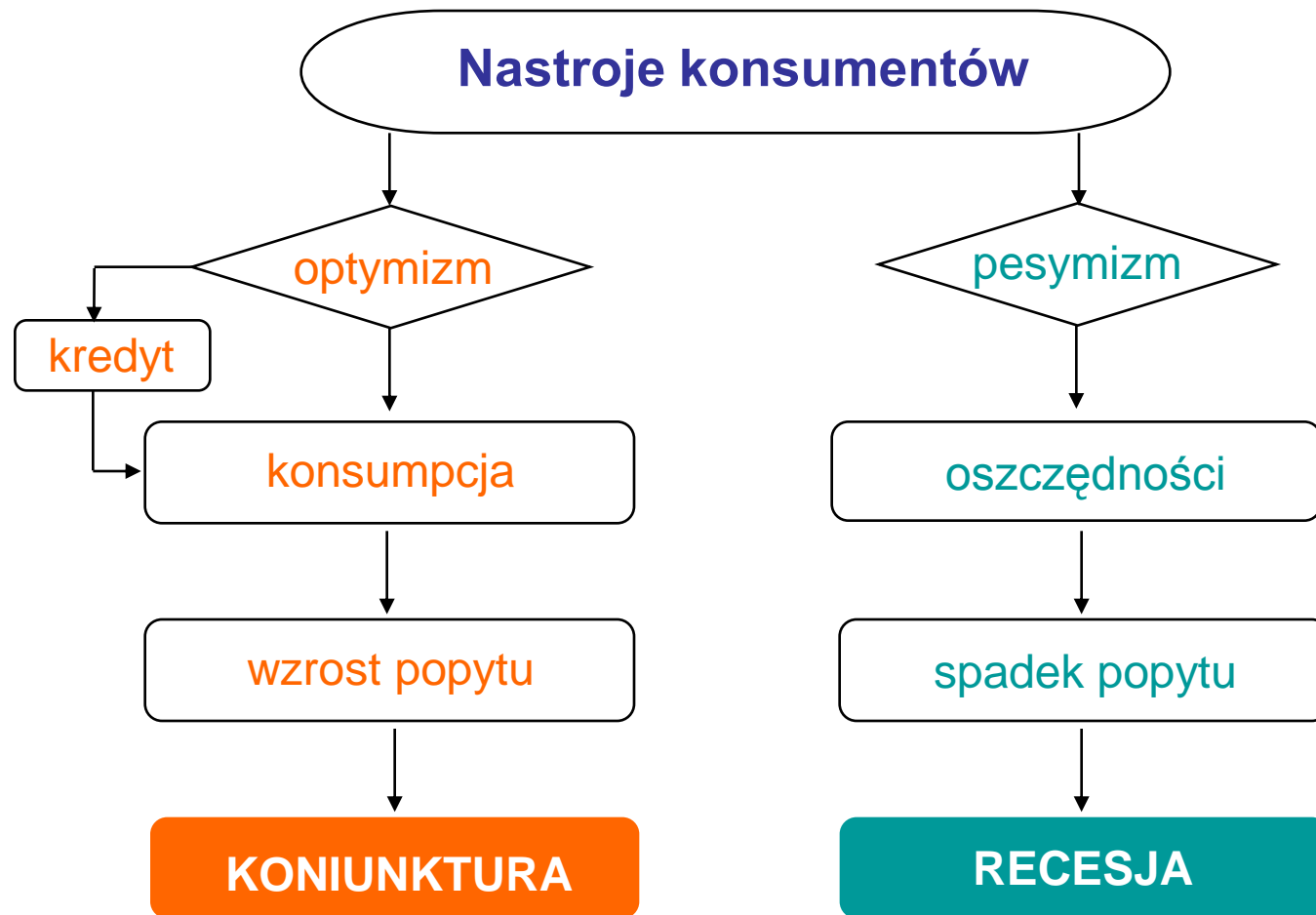
■ Niezamierzona zasługa sponsora

- Pierwotny cel: bilans gospodarstw domowych
- Argument Katony - zaczynać wywiady „międko”:
Ciekawi nas, jak obecnie ludzie radzą sobie finansowo. Czy powiedziałałby pan, że pańska sytuacja finansowa jest lepsza czy gorsza niż rok temu?
- FRB początkowo nie zainteresowany „miękkimi” danymi, później potrzebuje ich na równi z „twardymi” bilansami

Nastroje konsumentów podobnie mierzone są w następujących krajach:

- Austria
- Australia
- Belgia
- Chiny
- Czechy
- Dania
- Finlandia
- Francja
- Grecja
- Hiszpania
- Irlandia
- Japonia
- Kanada
- Luksemburg
- Niemcy
- Norwegia
- Polska
- Południowa Afryka
- Rosja
- Szwajcaria
- Szwecja
- Tajwan
- Węgry
- Wielka Brytania
- Włochy

- Dwa rodzaje wydatków budżetów domowych:
  - potrzeby podstawowe (mała elastyczność)
  - „inwestycje”, dobra luksusowe, czas wolny itd.
- Dwa fundusze:
  - fundusz wydatków bieżących
  - fundusz dyspozycyjny
- Dwa sposoby użycia funduszu dyspozycyjnego:
  - oczekiwanie poprawy → wydatki
  - oczekiwanie pogorszenia → oszczędności
- Dodatkowa dźwignia koniunktury:
optymizm → kredyt konsumencki → większy popyt

1. Jak ocenia Pan(i) zmianę sytuacji gospodarczej w Polsce w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	+ poprawiła się ~ nie zmieniła się - pogorszyła się <i>(nie czytane) 4. trudno powiedzieć</i>
2. Jak Pan(i) sądzi, jak sytuacja gospodarcza w Polsce będzie się zmieniać w ciągu najbliższych 12 miesięcy?	+ poprawi się ~ nie zmieni się - pogorszy się <i>(nie czytane) 4. trudno powiedzieć</i>
3. Jak ocenił(a)by Pan(i) sytuację materialną w swoim domu, gdy porówna ją Pan(i) z sytuacją sprzed 12 miesięcy?	+ poprawiła się ~ nie zmieniła się - pogorszyła się <i>(nie czytane) 4. trudno powiedzieć</i>
4. Jak Pan(i) sądzi, jaka będzie sytuacja materialna w Pana(i) domu za 12 miesięcy?	++ nastąpi wyraźna poprawa + nastąpi lekka poprawa ~ będzie bez zmian - nastąpi lekkie pogorszenie — nastąpi wyraźne pogorszenie <i>(nie czytane) 6. trudno powiedzieć</i>
5. Czy Pana(i) zdaniem, obecnie jest dobry okres na kupowanie przedmiotów trwałego użytku?	+ tak, to dobry okres na takie zakupy ~ to okres ani szczególnie dobry, ani szczególnie zły na takie zakupy - nie, to zły okres na takie zakupy <i>(nie czytane) 4. trudno powiedzieć</i>

$X_1 = \% \text{ odp. pozytywnych} - \% \text{ odp. negatywnych na pytanie 1}$

$$\text{WOK} = \frac{X_1 + X_2 + X_3 + X_4 + X_5}{5} + 100 \text{ (pkt)}$$

czyli średnia różnica odsetka optymistów i pesymistów + 100

- WOK może mieć wartość od 0 do 200 punktów:
  - WOK = 0   skrajny pesymizm (brak optymistów)
  - WOK = 100   równowaga optymizmu i pesymizmu
  - WOK = 200   skrajny optymizm (brak pesymistów)

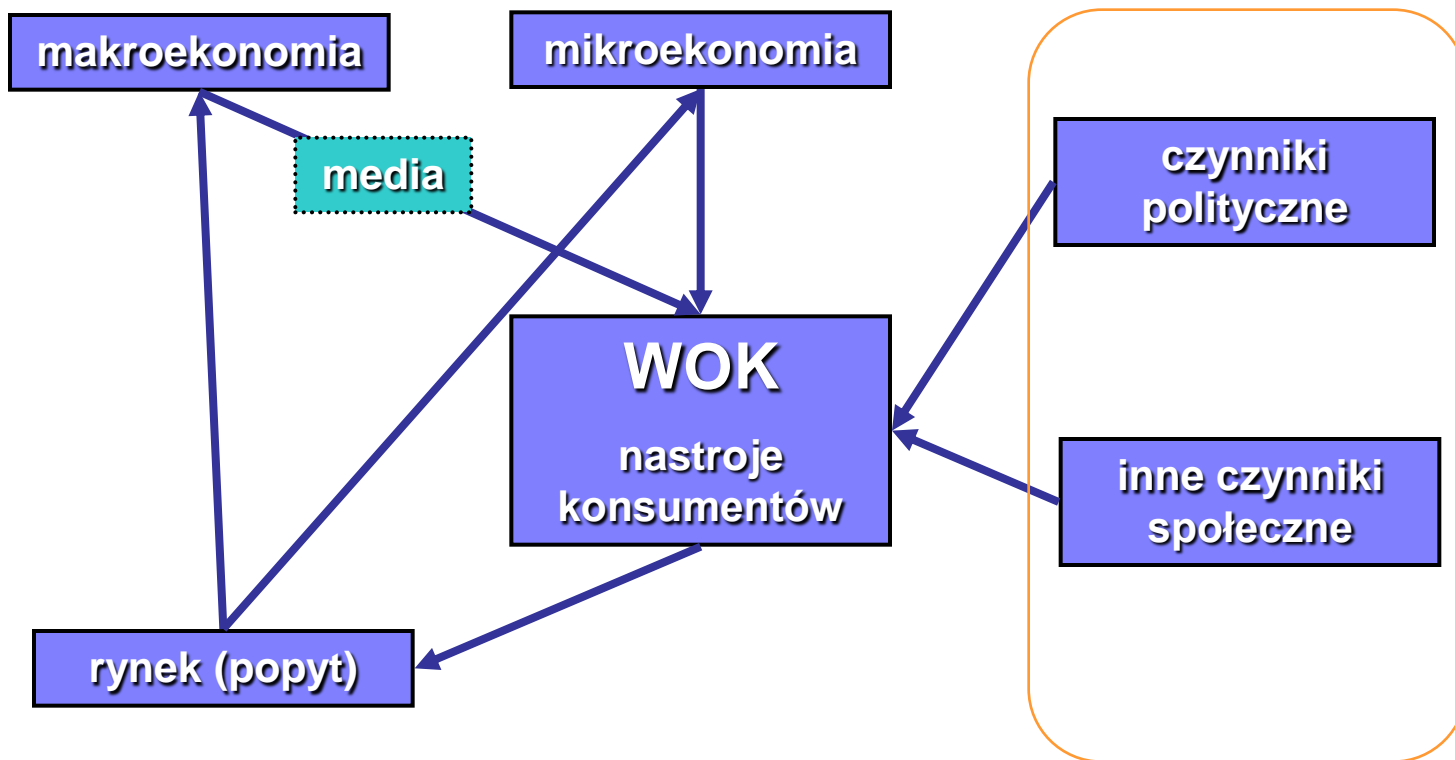
■ Klimat Gospodarczy:

- Ocena zmiany sytuacji gospodarczej w Polsce w ciągu ostatnich 12 miesięcy
- Przewidywanie zmian sytuacji gospodarczej w Polsce w ciągu najbliższych 12 miesięcy

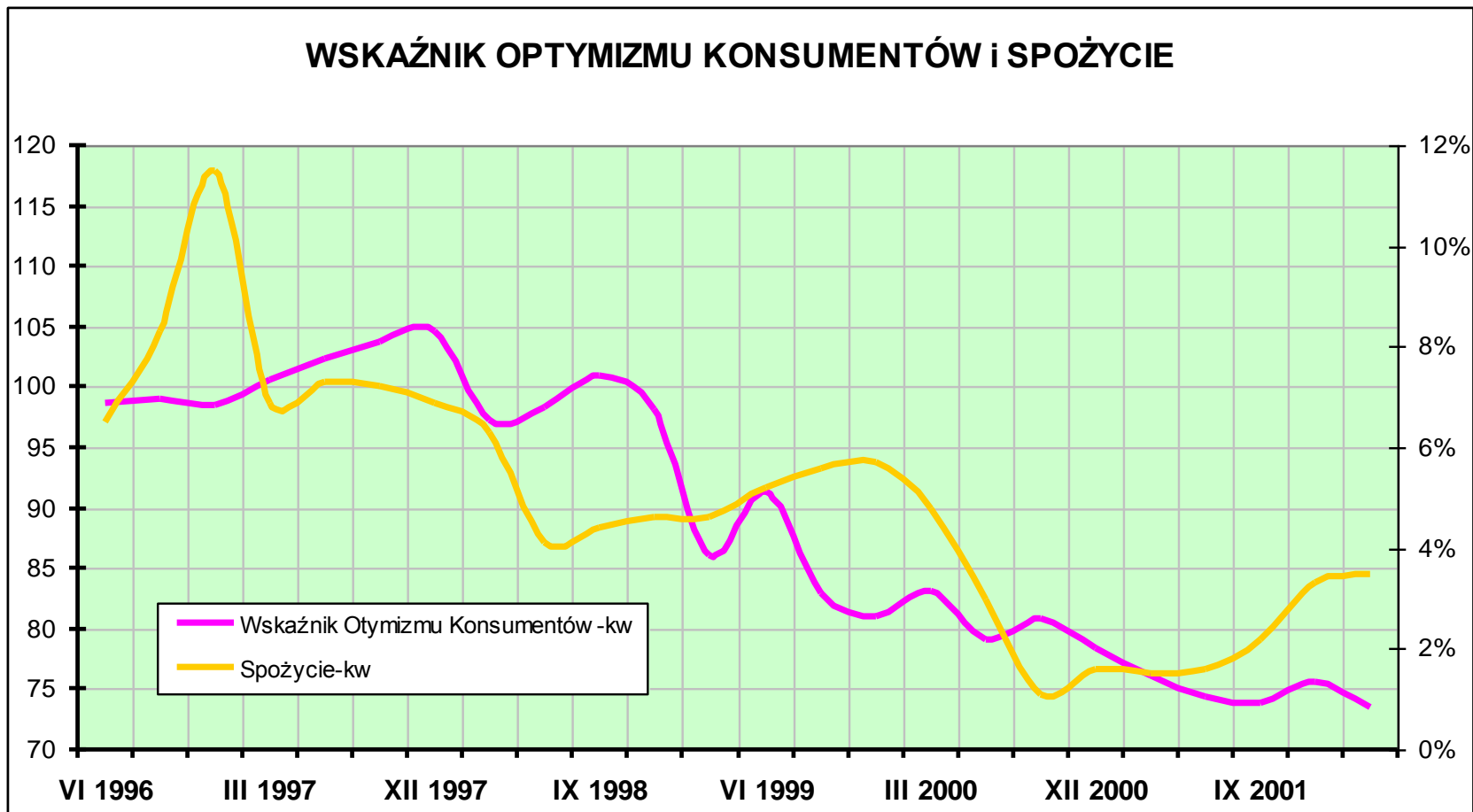
■ Skłonność do Zakupów:

- Ocena sytuacji materialnej w domu w porównaniu do sytuacji sprzed 12 miesięcy
- Przewidywanie sytuacji materialnej w domu za 12 miesięcy
- Czy obecnie jest dobry okres na kupowanie przedmiotów trwałego użytku

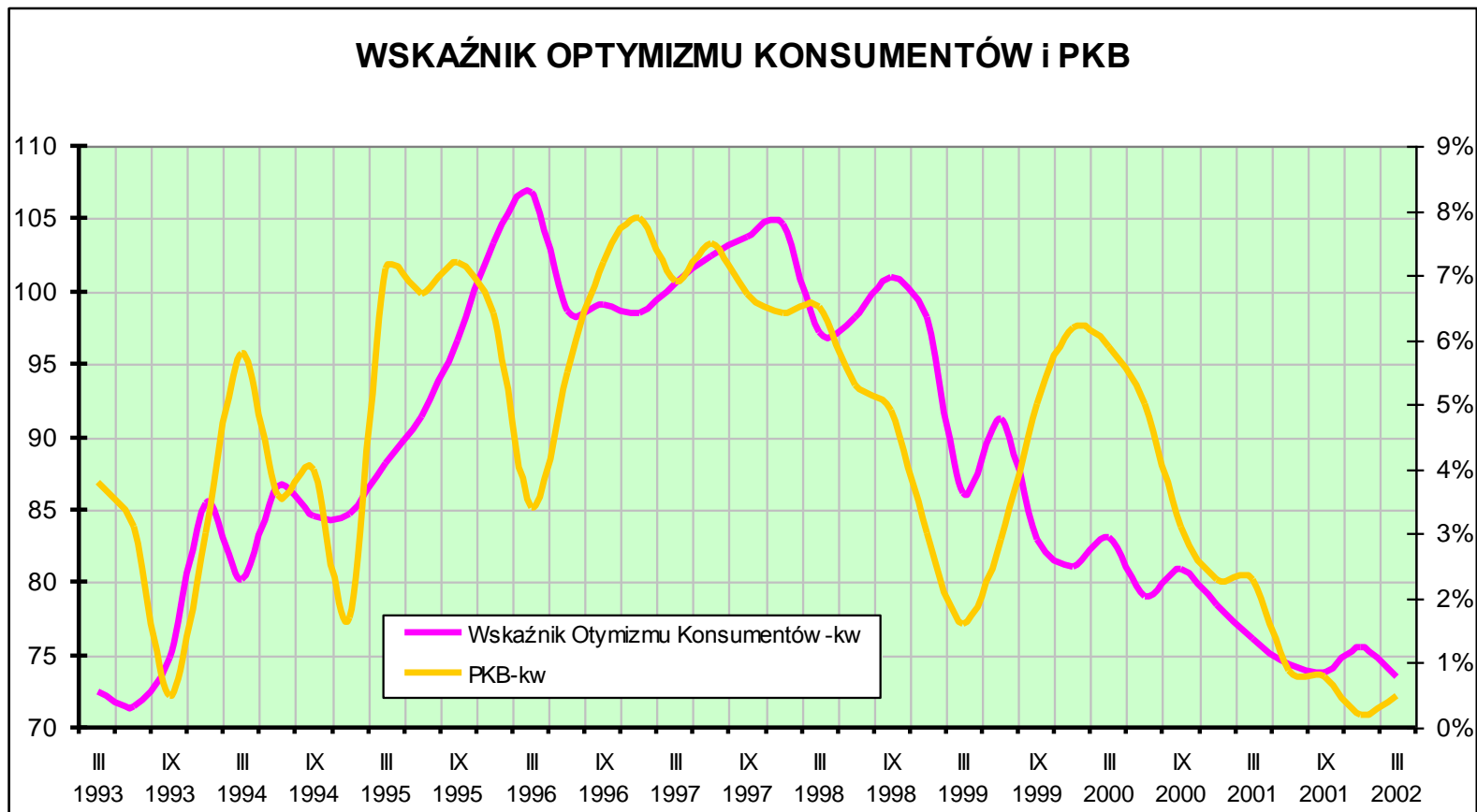
WOK jako filtr pomiędzy czynnikami o charakterze społecznym i politycznym a gospodarką.

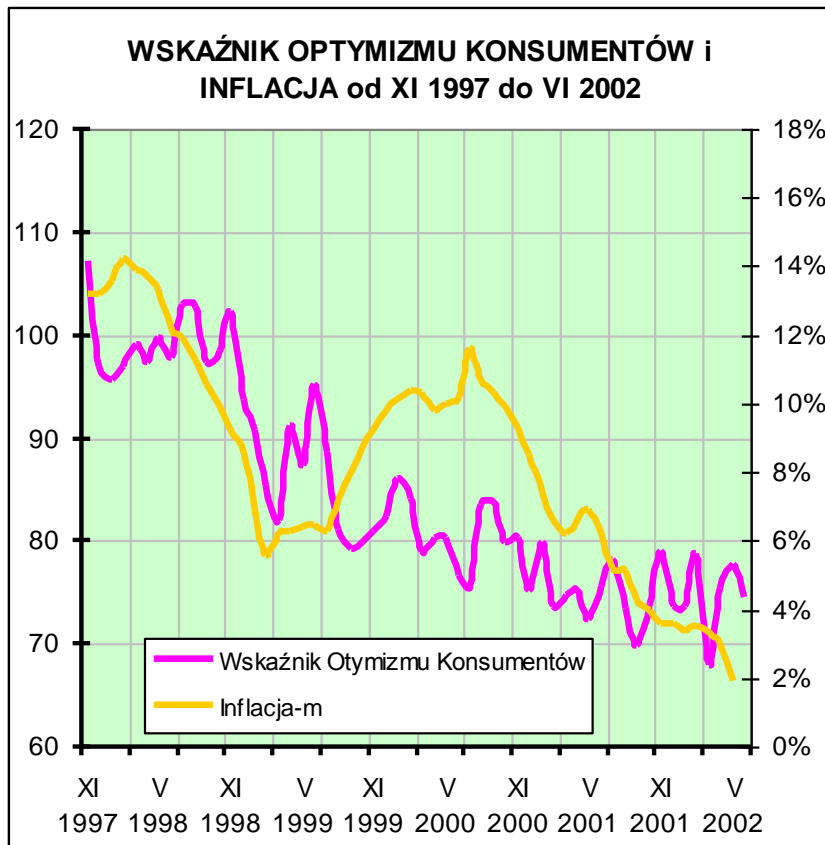
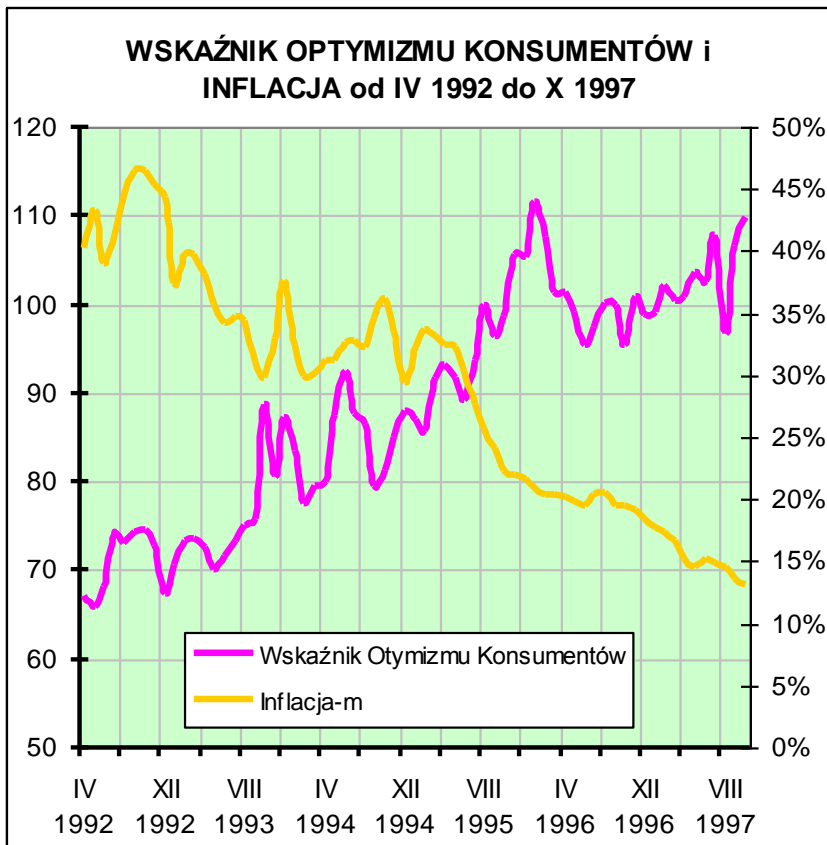

Analiza WOK umożliwia zbadanie i uwzględnienie wpływu na funkcjonowanie gospodarki czynników o charakterze społecznym (np. politycznych).

Średni poziom WOK w kwartałach wykazuje dużą zbieżność ze wskaźnikiem dynamiki spożycia.

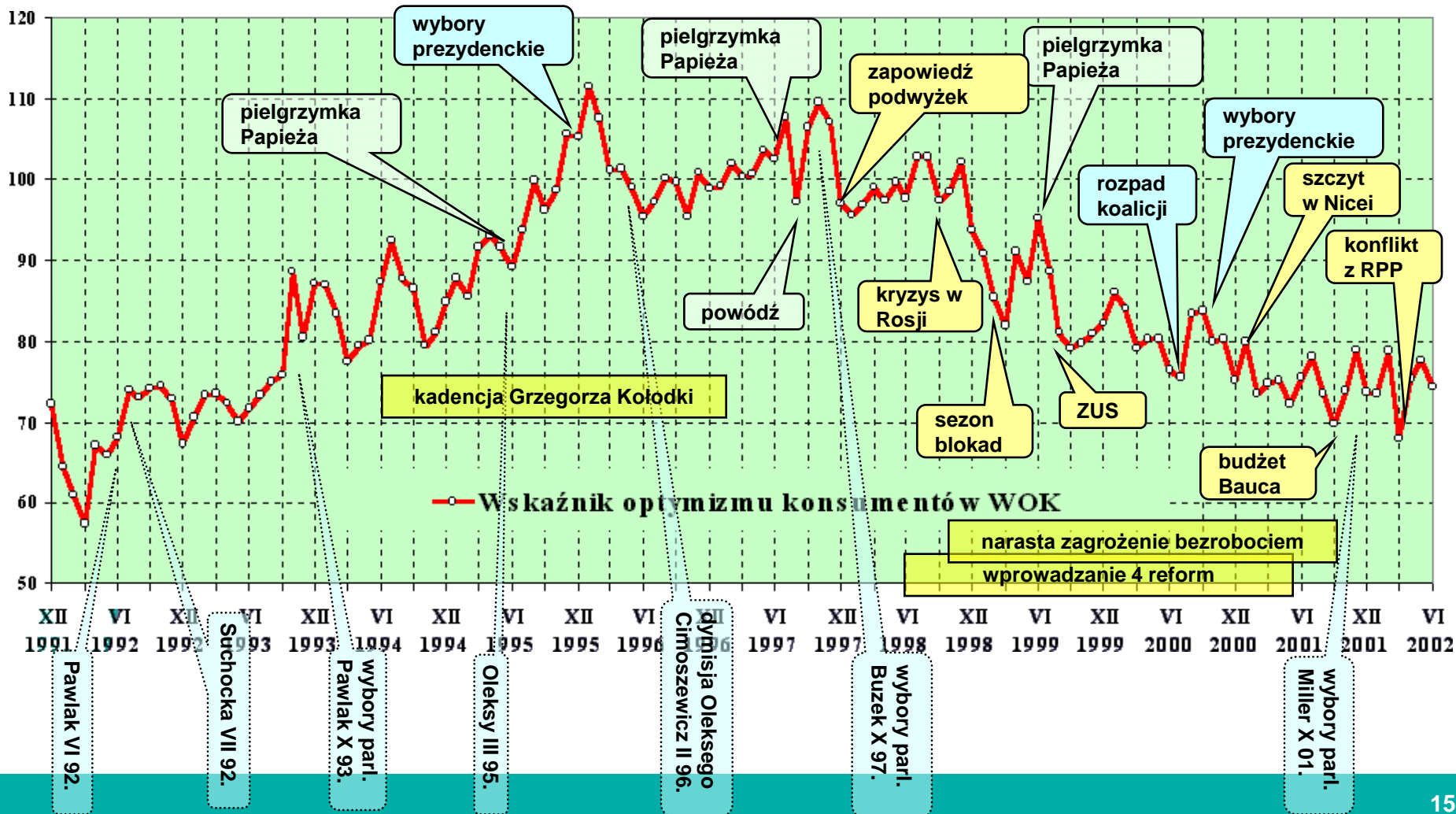

Do końca 1997 r. spadek inflacji wiązał się z poprawą nastrojów konsumenckich.

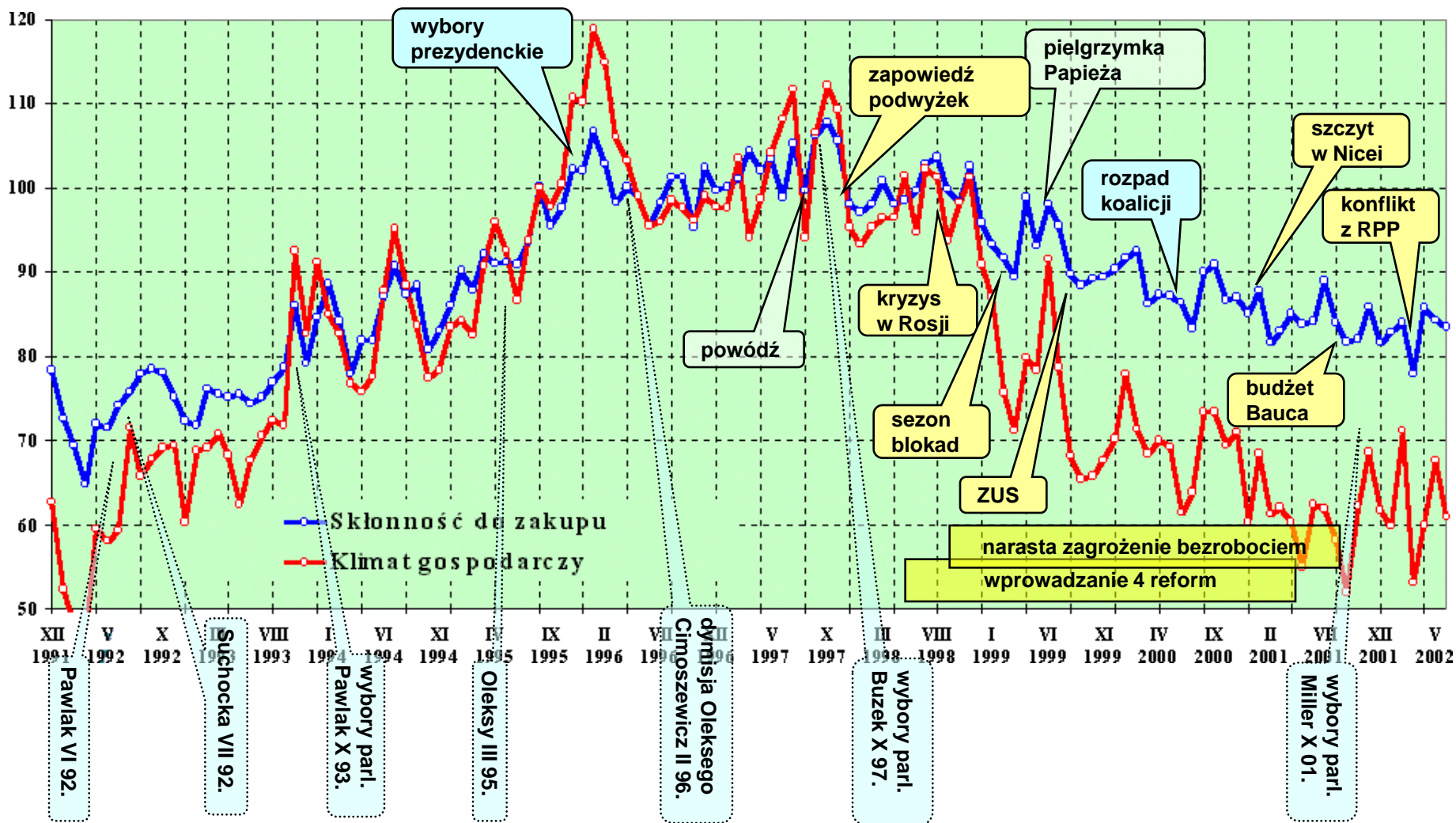
Od końca 1997 obserwujemy silną zależność, jednak w przeciwną stronę.

Pojedyncze wydarzenia w sferze społecznej i politycznej wpływające na nastroje konsumentów

Niektóre wydarzenia w sferze społecznej, politycznej i ekonomicznej miały szczególny wpływ na WOK. W niektórych przypadkach był to wpływ jednorazowy, czasem jednak stanowił początek nowego trendu.

Pojedyncze wydarzenia w sferze społecznej i politycznej wpływające na Skłonność do Zakupu

Pojedyncze wydarzenia w sferze społecznej i politycznej wpływające na Ocenę Klimatu Gospodarczego

Pogorszenie nastrojów wiąże się z rozejściem się obydwu składowych głównego wskaźnika. Przede wszystkim źródłem niepokoju po 1998 roku była kondycja gospodarki, przenosząca się na oceny własnej sytuacji.

